

ภูมิหลัง ความสามารถในการสร้างสรรค์ และ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

BACKGROUNDS, CREATIVITY AND ADVERSITY QUOTIENT AFFECTING ENTREPRENEURIAL INTENTIONS OF BANGKOK UNIVERSITY UNDERGRADUATE STUDENTS

กิงแก้ว ทรัพย์พระวงศ์*

Kingkaew Subprawong*

ปรัศนี เกศะบุตร**

Prasnee Kaysabutra**

ปิยวุฒิ ศิริมงคล***

Piyawut Sirimongkol***

* รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

* Associate Professor, Tourism Management Department, School of Humanities and Tourism Management, Bangkok University

* Email: kingkaew.s@bu.ac.th

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

** Assistant Professor, Hotel Management Department, School of Humanities and Tourism Management, Bangkok University

** Email: prasnee.k@bu.ac.th

*** อาจารย์ประจำ ภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

*** Lecturer, Tourism Management Department, School of Humanities and Tourism Management, Bangkok University

*** Email: piyawut.s@bu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาอิทธิพลของภูมิหลัง (เพศ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา) ความสามารถในการสร้างสรรค์ และความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรค ที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (2) ศึกษาอิทธิพลของภูมิหลังทั้งสามด้านดังกล่าวที่ส่งผลต่อความสามารถในการสร้างสรรค์และความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษา ตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ ระดับปริญญาตรี 1,071 คน โดยเลือกแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ แบบสอบถามภูมิหลัง แบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ ($\alpha = 0.892$) แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ($\alpha = 0.872$) และแบบวัดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ $\alpha = 0.947$) สถิติวิเคราะห์ คือ สถิติบรรยาย และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า (1) ภูมิหลังด้านประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา ความสามารถในการสร้างสรรค์ และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่เพศไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ (2) ภูมิหลังด้านประสบการณ์ในการทำธุรกิจมีอิทธิพลต่อความสามารถในการสร้างสรรค์และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนเพศมีอิทธิพลต่อความสามารถในการสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ในขณะที่ การเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดาไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการสร้างสรรค์และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษา

คำสำคัญ: ภูมิหลัง ความสามารถในการสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the effects of backgrounds (gender, entrepreneurial experiences, and parent's entrepreneurship), creativity and adversity quotient on entrepreneurial intentions of undergraduate students and (2) to examine the effects of these three-aspect backgrounds on the students' creativity and adversity quotient. The sample was 1,071 undergraduate students from Bangkok University selected by multi-stage sampling. The research instruments were questionnaires consisting of 4 parts: backgrounds, the creativity scale ($\alpha = 0.892$), the adversity quotient scale ($\alpha = 0.872$), and the entrepreneurial intentions scale ($\alpha = 0.947$). The data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis. The major research findings were (1) backgrounds (entrepreneurial experiences and parent's entrepreneurship), creativity and adversity quotient affecting entrepreneurial intentions of undergraduate students at the .01 level of significance, but gender had no significant effect. (2) Backgrounds (entrepreneurial experiences) had effect on the creativity and adversity quotient at the .01 level of significance. Gender had the effect on creativity at the .05 level of significance but no effect on the adversity quotient whereas parent's entrepreneurship had no effect on students' creativity and adversity quotient.

Keywords: Backgrounds, Creativity, Adversity Quotient, Entrepreneurial Intentions, Undergraduate Students

บทนำ

ปัญหาด้านเศรษฐกิจในช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้คนรุ่นใหม่ต้องปรับตัวและเปลี่ยนค่านิยมที่ทำงานตามหน่วยงานและองค์กรต่างๆ มาทำงานอิสระเพิ่มมากขึ้นหรือเป็นเจ้าของกิจการเอง ยิ่งกว่านั้นการที่ประเทศไทยก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ย่อมนำมาซึ่งโอกาสสำหรับธุรกิจที่กว้างมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันการแข่งขันก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ประเทศต่างๆ ทั่วโลกเห็นสอดคล้องกันว่ากลไกหนึ่งที่จะรับกับสภาพการแข่งขันและเพื่อเตรียมความพร้อมตลอดจนกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมๆ กัน คือการส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) และการสร้างธุรกิจใหม่ (ชนม์ณัฐฯ กังวานศุภพันธ์, 2557) หลายหน่วยงาน เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนต่างร่วมมือกัน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมนักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ (ชุดิมา หวังเบญหมัด และเจตน์สฤทธิ ลังขพันธ์, 2555)

คำว่า “ผู้ประกอบการ” (Entrepreneur) มีการให้นิยามไว้หลากหลายสาขา ทั้งด้านการจัดการ เศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา แต่ที่เข้าใจโดยทั่วไป หมายถึง การเป็นเจ้าของกิจการ บางครั้งอาจหมายถึงผู้ที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ขององค์กรก็ได้ (Farrington, Venter, & Louw, 2012; Samuel, Ernest, & Awuah, 2013) ผู้ประกอบการจึงนับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นผู้บุกเบิกและเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างงาน การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเป็นกลไกสำคัญในการกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาค เนื่องจากส่งผลให้อัตราการว่างงานลดน้อยลง และมีเงินตราไหลเข้าประเทศมากยิ่งขึ้น (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2552) ในสังคมปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาต่างมีบทบาทสำคัญในอันที่จะส่งเสริมให้บัณฑิตเป็นผู้ประกอบการได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม นักศึกษายังไม่ได้เป็นผู้ประกอบการโดยตรง จึงควรศึกษาความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intentions: EI) ของนักศึกษา ก่อน เพื่อให้เกิดความเข้าใจสภาพการณ์ต่างๆ ตามความเป็นจริง สำหรับหาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การศึกษาเรื่องความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศมีอย่างหลากหลายมิติจากตัวแปรต่างๆ งานวิจัยหลายเรื่องมุ่งเน้นศึกษาอิทธิพลของภูมิหลังส่วนบุคคล เช่น เพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชา ถิ่นที่อยู่ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และบทบาทของบิดามารดาในการเป็นเจ้าของธุรกิจ ฯลฯ (ณัฐวุฒิ วิเศษ, 2554; พรทิพย์ ม่วงมี, 2555; Akanbi, 2013; Palmer, Griswold, Eidson, & Wiewel, 2015; Santos, Roomi, & Liñán, 2014) บางเรื่องศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง เช่น ทักษะคิด แรงจูงใจ และบุคลิกภาพของบุคคลในการตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้ง ศึกษาคุณลักษณะบางประการกับการตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา เช่น ความสามารถในการสร้างสรรค์ (Creativity: CT) ซึ่งเป็นความสามารถที่บุคคลจะใช้แก้ปัญหาและสร้างนวัตกรรมต่างๆ ได้ ผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับ EI (Phipps, 2012; Phipps, Prieto, & Kungu, 2015) คุณลักษณะอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (Adversity Quotient: AQ) ซึ่งหมายถึงความอดทน ความพากเพียรพยายาม เพื่อสามารถผ่านพ้นความยากลำบากและวิกฤตต่างๆ หรือศึกษาบางมิติของ AQ เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเชื่อในศักยภาพแห่งตน ซึ่งผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับ EI เช่นเดียวกัน (อาคิรา โสภณวิชวงศ์, 2552; Akanbi, 2013; Turker & Selcuk, 2009)

จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากขึ้นในยุคปัจจุบัน แม้ว่าจะมีการศึกษาเรื่องความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อย แต่ยังไม่พบการศึกษาตัวแปรด้าน ภูมิหลังของนักศึกษา CT และ AQ ที่ส่งผลต่อ EI พร้อมกัน ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อพิสูจน์เชิงประจักษ์ว่า ภูมิหลังของนักศึกษาด้านเพศ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา รวมทั้ง CT และ AQ จะมีอิทธิพลต่อ EI ของนักศึกษา

ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพหรือไม่ เพราะตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้เป็นอัตลักษณ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายสำหรับพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพทั้งในระดับประเทศและระดับสากลได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของภูมิหลัง (เพศ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา) ความสามารถในการสร้างสรรค์ และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคที่มีต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของภูมิหลัง (เพศ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา) ที่มีต่อความสามารถในการสร้างสรรค์ และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การเสนอแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอสรุปสาระแยกเป็นสองตอน ตอนแรกนำเสนอานิยามของตัวแปรในการวิจัย และตอนที่สองเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ตอนแรก นิยามของตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ภูมิหลัง ความสามารถในการสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ภูมิหลัง (Backgrounds) มี 3 ด้าน ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา โดยให้รหัสแบบตัวแปรดังนี้ เพศชาย=1 หญิง=0 และใช้ชื่อตัวแปรนี้ว่า Gender ส่วนประสบการณ์ในการทำธุรกิจ วัดโดยใช้แบบสอบถามเลือกตอบ ให้ มี=1 ไม่มี=0 ใช้ชื่อตัวแปรนี้ว่า EXP (Entrepreneurial Experiences) และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา ให้ เป็น=1 ไม่เป็น=0 ใช้ชื่อตัวแปรนี้ว่า PE (Parent's Entrepreneurship)

ความสามารถในการสร้างสรรค์ (Creativity: CT) ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ด้านต่างๆ ไม่ได้เน้นเฉพาะการค้นพบทางวิทยาศาสตร์หรืองานศิลปะเท่านั้น ความสามารถนี้ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสร้างแบบวัดตัวแปรนี้ตามแนวคิดของ Guilford (1967) ซึ่งเสนอว่า มิติปฏิบัติการของสมองที่ก่อให้เกิดความสามารถในการสร้างสรรค์ คือ ความคิดนอกเนกนัย (Divergent Thinking) เพราะเป็นความคิดที่บุคคลสามารถตอบสนองสิ่งเร้าต่างๆ ได้หลายรูปแบบ เป็นความคิดที่กระจาย หลายทิศหลายทาง และหลายแง่มุม ลักษณะความคิดดังกล่าวสามารถนำไปสู่การค้นพบที่มีคุณภาพ ทั้งการหาวิธีแก้ปัญหาและการประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะการคิดที่แปลกใหม่ไปจากธรรมดา อาจเป็นความคิดใหม่หรือดัดแปลงจากความคิดเดิมของตนเอง หรือผู้อื่นแล้วประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ (2) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง การคิดได้อย่างรวดเร็ว คิดได้เป็นปริมาณมากและไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน (3) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถที่จะหาคำตอบได้หลายทิศทาง เพราะเป็นการคิดอย่างอิสระ ไม่จำกัดขอบเขตเป็นการเตรียมทางเลือกไว้หลายๆ ทาง และ (4) ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง การคิดขยายหรือตกแต่งความคิดหลักให้สมบูรณ์ขึ้น โดยอาศัยความช่างสังเกต เพื่อประสานความคิดให้เกิดความสำเร็จตามที่คิดไว้

ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (Adversity Quotient: AQ) การวิจัยครั้งนี้ศึกษา AQ ตามแนวคิดของ Stoltz (2001) ที่เสนอว่า AQ หมายถึงความอดทน ความพากเพียรและความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบากในชีวิต เป็นความฉลาดในการฝ่าวิกฤต แม้จะมีความยากลำบากเพียงใดก็ไม่ย่อท้อเลิกล้ม ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 มิติ คือ (1) การควบคุม (Control) หมายถึงความสามารถในการควบคุมอุปสรรค สถานการณ์หรือปัญหาต่างๆ ให้ผ่านพ้นไปได้

(2) สาเหตุและความรับผิดชอบ (Origin-Ownership) หมายถึงความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยอื่นๆที่เป็นองค์ประกอบของปัญหา และผู้ใดควรเป็นผู้รับผิดชอบ (3) ผลกระทบ (Reach) หมายถึงความสามารถควบคุมอารมณ์ด้านลบและผลกระทบที่เกิดความเสียหายได้อย่างไม่ย่อท้อและฟันฝ่าไปได้ และ (4) ความทนทานหรือความอดทน (Endurance) หมายถึงความสามารถในการรับมือกับอุปสรรคต่างๆ มีกำลังใจที่เข้มแข็งในการเอาชนะอุปสรรค

ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intentions: EI) แนวคิดที่สามารถนำมาอธิบายความตั้งใจ กับพฤติกรรม ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ของ Ajzen (1991) เป็นโมเดลทางจิตวิทยาสังคมที่มีประโยชน์ในการศึกษาเพื่อทำนายพฤติกรรมของบุคคล โดยเสนอไว้ว่า การกระทำของบุคคลที่จะเกิดขึ้นนั้น ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) การมีทัศนคติต่อการเกิดพฤติกรรมนั้น (Attitudes toward Behavior) (2) การคล้อยตามที่เกิดจากบรรทัดฐานทางสังคม (Subjective Norms) และ (3) การรับรู้ว่าตนเองสามารถควบคุมให้พฤติกรรมนั้นเป็นไปตามที่ต้องการ (Perceived Behavioral Control) ทั้งสามปัจจัยที่กล่าวมานี้ส่งผลต่อความตั้งใจได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ หากบุคคลตั้งใจจะเป็นผู้ประกอบการมากน้อยเพียงใดจึงขึ้นกับปัจจัยทั้ง 3 ประการดังกล่าวด้วย เช่น ถ้าบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคมสนับสนุน ทำให้บุคคลเกิดการคล้อยตาม และรับรู้ว่าตนเองสามารถควบคุมตนเองให้เป็นผู้ประกอบการได้ บุคคลก็จะเกิดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในระดับสูง ในทางตรงข้าม หากบุคคลมีทัศนคติที่ไม่ดีกับการเป็นผู้ประกอบการ และไม่ได้รับการสนับสนุนจากบรรทัดฐานทางสังคม ตลอดจนรับรู้ว่าจะไม่สามารถควบคุมได้ บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะตั้งใจเป็นผู้ประกอบการในระดับต่ำ (Phipps & Prieto, 2015; Zhang, Wang, & Owen, 2015) แม้ว่าการกระทำที่จะเกิดขึ้นจริง (Actual Behavior) ในอนาคตเป็นสิ่งที่ยาก เพราะอาจมีปัจจัยภายนอกส่งผลกระทบได้อีกมากมาย แต่แนวคิดนี้ได้รับความเชื่อถือและมีการวิจัยทดสอบแล้วว่าความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้นสามารถเป็นตัวแทนของพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ (Lee, Wong, Foo, & Leung, 2011; Liñán & Chen, 2009; Siu & Lo, 2013)

ตอนที่สอง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก การศึกษาภูมิหลังกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา (EI) ผลการศึกษาส่วนใหญ่แสดงว่าเพศชายมีระดับของ EI แตกต่างจากเพศหญิง หลายงานระบุว่าเพศชายมี EI สูงมากกว่าเพศหญิง (ณัฐวุฒิ วิเศษ, 2554; Palmer et al., 2015; Samuel et al., 2013; Santos et al., 2014) แต่งานวิจัยหลายเรื่องไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในการตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (พรทิพย์ ม่วงมี, 2555; ศิริพร ยาวิชัย, 2552; Farrington et al., 2012; Opoku-Antwi, Amofah, Nyamaah-Koffuor & Yakubu, 2012) การวิจัยภูมิหลังด้านประสบการณ์ทางธุรกิจของนักศึกษา กับ EI พบว่ามีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน (ชุดิมา หวังเบญจมาศ และ เจตน์สฤษฏี สังข์พันธ์, 2555; พรทิพย์ ม่วงมี, 2555; ประจักษ์ ปฏิทัศน์, นิพา ศรีวระมย์ และวรกมล วิเศษศรี, 2556; ศิริพร ยาวิชัย, 2552; Fatoki, 2014) การวิจัยเกี่ยวกับภูมิหลังด้านการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา หรือ อาชีพของครอบครัว ผลการศึกษาหลายเรื่องสะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวที่เป็นเจ้าของธุรกิจ นักศึกษามีแนวโน้มที่จะมี EI มากกว่าครอบครัวประกอบอาชีพอื่นหรือไม่ได้เป็นเจ้าของธุรกิจ (ณัฐวุฒิ วิเศษ, 2554; ศิริพร ยาวิชัย, 2552; Akanbi, 2013) แต่ผลการวิจัยของ ปฏิภาณ เสี่ยจันทร์บริบูรณ์ (2555) Farrington et al. (2012) และ Opoku-Antwi et al. (2012) กลับแสดงผลว่าอาชีพของครอบครัวไม่ได้มีอิทธิพลให้ EI แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยจากตัวแปรดังกล่าวแม้ว่าส่วนใหญ่มีความสอดคล้องและสนับสนุนกัน แต่ผลการศึกษาบางเรื่องยังมีความขัดแย้งกันอยู่บ้าง

การวิจัยกลุ่มที่สองเกี่ยวกับตัวแปรทางจิตวิทยาด้านความสามารถในการสร้างสรรค์ (CT) กับ EI ผลสนับสนุนว่า CT มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ EI ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ เช่น การศึกษาของ Phipps (2012) และ Phipps and Prieto (2015) ส่วนตัวแปร AQ กับ EI พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวก (อาศิรา โสภณวชิรวงศ์, 2552) เช่นเดียวกัน นอกจากนั้น การศึกษา ของ Akanbi (2013) Turker and Selcuk (2009) และ Zhang et al. (2015) พบว่าความเชื่อในศักยภาพแห่งตน (Self Efficacy) และ

ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confident) ล้วนมีความสัมพันธ์กับ EI ซึ่งลักษณะทั้งสองประการดังกล่าวนี้สะท้อนถึง AQ ได้เหมือนกัน เพราะเป็นมิติด้านที่บุคคลเชื่อว่าตนสามารถควบคุมปัญหาและวิกฤติต่างๆ ได้

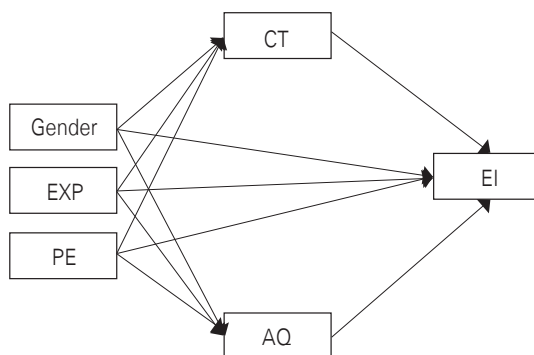
กลุ่มสุดท้าย เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับภูมิหลังด้านเพศ ประสพการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดากับ CT และ AQ การศึกษาพบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับ CT โดยเพศชายมี CT สูงกว่าเพศหญิง (Phipps, 2012; Stoltzfus, Nibbelink, Vredenburg & Thyrum, 2011) แต่การวิจัยของ Cheung and Lau (2013) พบว่า เพศชายกับเพศหญิงมีทั้ง CT แตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน ขึ้นกับระดับชั้นของการได้รับการศึกษา อิทธิพลของวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม ในทำนองเดียวกับที่ผลการศึกษาค้นพบว่าเพศไม่เกี่ยวข้องกับ AQ (ลดาวัลน์ ศรรักษ์, 2556) อย่างไรก็ตาม การศึกษาด้านความเครียดและการปรับตัว พบว่าเพศหญิงมีมากกว่าชาย (Arntén, Jansson & Archer, 2008) ซึ่งอาจทำให้บางกรณีที่ AQ ของเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันได้ นอกจากนี้ มีการพบว่าตัวแปรด้านการเปิดรับประสบการณ์เกี่ยวข้องกับ CT (Kaufman, 2013) และเชื่อมโยงมาถึงวิธีการปรับตัวจากประสบการณ์ที่ได้รับซึ่งน่าจะสะท้อนถึงจิตลักษณะด้าน AQ ในตัวบุคคล สำหรับภูมิหลังด้านอาชีพของบิดามารดากับ CT และ AQ การวิจัยของ Xinzhuo, Junhua and Zhihui (2015) แสดงผลว่า อาชีพของบิดามารดาเกี่ยวข้องกับรายได้และสถานภาพทางสังคม จึงเป็นสิ่งที่เอื้อและส่งเสริมหรือขัดขวางจิตลักษณะด้าน CT และ AQ ได้ และ ลดาวัลน์ ศรรักษ์ (2556) ศึกษาพบว่าอาชีพมารดาทำให้นักศึกษามี AQ แตกต่างกันบางมิติ

เมื่อประมวลงานวิจัยทั้งหลายที่กล่าวมา จะเห็นว่าผลการศึกษาส่วนใหญ่พบว่าภูมิหลังด้านเพศ ประสพการณ์ทางธุรกิจของนักศึกษา และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา รวมทั้งปัจจัยทางจิตวิทยา คือ CT และ AQ ล้วนมีอิทธิพลต่อ EI และภูมิหลังดังกล่าวน่าจะมียุทธพลต่อ CT และ AQ ด้วย ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ จึงมีสมมติฐานและกรอบแนวคิดการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. ภูมิหลังด้านเพศ ประสพการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา ความสามารถในการสร้างสรรค์และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. ภูมิหลังด้านเพศ ประสพการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดามีอิทธิพลต่อความสามารถในการสร้างสรรค์และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แบบการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตาม รายละเอียดมีดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา 2558 การกำหนดขนาดตัวอย่างใช้สูตร Cohen (1988) โดยใช้โปรแกรม G* Power Computer Software แบบ Linear multiple regression: Fixed model, R^2 deviation from zero ที่ระดับความเชื่อมั่น .01, effect size $(f)^2 = 0.035$, power $(1-\beta) = 0.99$ ได้ขนาดตัวอย่าง 965 คน (Erdfelder, Faul, & Buchner, 1996) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็นจำนวน 1,080 คน โดยทศขนาดตัวอย่างกรณีข้อมูลขาดหายเพิ่มอีก เลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ขั้นตอนที่ 1 สุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากคณะวิชา 9 คณะจาก 12 คณะ ได้แก่ 1) คณะบริหารธุรกิจ 2) คณะนิติศาสตร์ 3) คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว 4) คณะศิลปกรรมศาสตร์ 5) คณะวิศวกรรมศาสตร์ 6) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ 7) คณะบัญชี 8) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ 9) คณะนิติศาสตร์ ขั้นตอนที่ 2 เลือกแบบกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) โดยให้เพศชายและเพศหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน และกำหนดคณะวิชาละ 120 คน ขั้นตอนที่ 3 เลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยมอบหมายให้ผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีรับผิดชอบรวบรวมข้อมูลตามคณะวิชาที่กำหนด

ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ภูมิหลัง (เพศ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา) ความสามารถในการสร้างสรรค์ และ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามภูมิหลัง ส่วนที่ 2 แบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ ส่วนที่ 3 แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค และส่วนที่ 4 แบบวัดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ รายละเอียดของเครื่องมือแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรภูมิหลัง ความสามารถในการสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค และความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

ตัวแปร	เครื่องมือ	จำนวนข้อ	ตัวอย่างข้อคำถาม	ที่มา
1. ภูมิหลัง(BG)	แบบสอบถามแบบเลือกตอบ	9 ข้อ	-	คณะผู้วิจัยสร้างเอง
2. ความสามารถในการสร้างสรรค์ (CT)	มาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) 5 ระดับ (1-5) จากไม่จริง จนถึง จริงมากที่สุด	มี 4 องค์ประกอบ 20 ข้อ	- คุณชอบประดิษฐ์หรือผลิตสิ่งใหม่ๆ จากความคิดของคุณ	สร้างเองโดยใช้แนวคิดของ Guilford (1967)
3. ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ)	มาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ท 5 ระดับ (1-5) จากไม่จริง จนถึง จริงมากที่สุด	มี 4 มิติ 17 ข้อ	- คุณมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	สร้างเองโดยพัฒนาจากแนวคิดของ Stolz (2001)
4. ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI)	มาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ท 7 ระดับ (1-7) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง	10 ข้อ	- ฉันปรารถนาที่จะมีกิจการเป็นของตนเองอย่างจริงจัง	ปรับปรุงจากแบบวัดของ Liñán & Chen (2009)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คัดเลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกันเกิน 75 เปอร์เซ็นต์ ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อให้เหมาะสม นำไปทดลองใช้กับนักศึกษา 31 คนที่ไม่ใช่ตัวอย่างในการวิจัย วิเคราะห์ค่าความเที่ยง (reliability) แบบวัด CT แบบวัด AQ และแบบวัด EI ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.892, 0.872 และ 0.947 ตามลำดับ แสดงว่าเครื่องมือมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ยอมรับได้

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ช่วยวิจัยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาตามคณะต่างๆ โดยดำเนินการตามหลักจริยธรรมในการวิจัย คือ ชี้แจงวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนว่าผลวิจัยจะเป็นภาพรวมไม่ได้ก่อความเสียหายแก่ผู้ใด ซึ่งผู้ให้ข้อมูลยินยอมและเต็มใจตอบแบบสอบถามตามจริงเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ได้แบบสอบถามกลับมา 1,075 ชุด คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 99.54 คัดเลือกชุดที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ได้ 1,071 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ร้อยละ 99.63

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น คือการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของตัวแปรการวิจัย และการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเฉพาะอิทธิพลทางตรงของตัวแปรภูมิหลัง (Gender, EXP, PE), CT และ AQ ที่มีต่อ EI และภูมิหลัง (Gender, EXP, PE) ที่มีต่อ CT และ AQ เท่านั้น

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี 9 คณะวิชา จำนวน 1,071 คน พบว่า ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของ EI, CT และ AQ จำแนกตามภูมิหลังรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของ EI, CT และ AQ จำแนกตามภูมิหลัง

ภูมิหลัง	จำนวน	EI		CT		AQ	
		Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
เพศ							
- หญิง	508	4.90	1.26	3.48	0.51	3.69	0.52
- ชาย	563	4.88	1.20	3.56	0.49	3.72	0.47
ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ							
- ไม่มี	800	4.74	1.18	3.47	0.49	3.66	0.48
- มี	271	5.32	1.26	3.65	0.52	3.82	0.51
การเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา							
- ไม่เป็น	378	4.66	1.27	3.51	0.52	3.70	0.50
- เป็น	693	5.01	1.18	3.52	0.50	3.70	0.49
รวม	1071	4.89	1.23	3.52	0.50	3.70	0.49

การวิเคราะห์อิทธิพลของภูมิหลัง (เพศ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา) ความสามารถในการสร้างสรรค์ (CT) และความสามารถในเอาชนะอุปสรรค (AQ) ที่มีต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (EI) จากการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multi-Colinearity) โดยพิจารณาจากการวิเคราะห์ค่า VIF (Variance Inflation Factor) ซึ่งมีค่าไม่เกิน 5

แสดงว่าไม่มีปัญหา และข้อมูลถือว่ามี การแจกแจงปกติเนื่องจากตัวอย่างขนาดใหญ่ ผลการวิเคราะห์พบว่า ภูมิหลังด้านประสบการณ์ในการทำธุรกิจ (EXP) และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา (PE) ตัวแปร CT และ AQ มีอิทธิพลต่อ EI อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เพศ (Gender) ไม่มีอิทธิพลต่อ EI ของนักศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อิทธิพลของภูมิหลัง (Gender, EXP และ PE), CT และ AQ ที่มีต่อ EI

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม					VIF
	EI					
	B	SE	β	t	p	
ค่าคงที่	.307	.265		1.159	.247	
Gender	-.087	.065	-.035	-1.323	.186	1.011
EXP	.349	.076	.124**	4.589	.000	1.035
PE	.309	.068	.121**	4.527	.000	1.010
CT	.612	.089	.252**	6.846	.000	1.922
AQ	.589	.091	.237**	6.488	.000	1.907

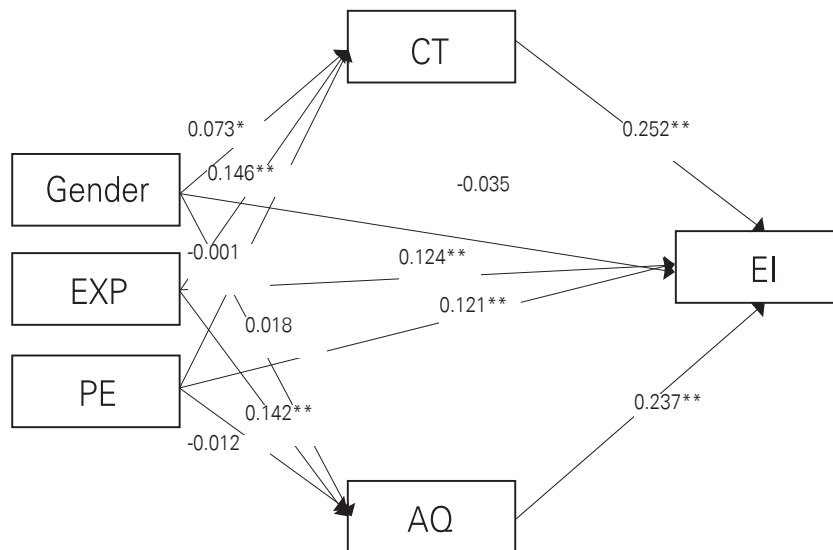
หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

การวิเคราะห์อิทธิพลของภูมิหลัง (Gender, EXP และ PE) ที่มีต่อ CT และ AQ ผลการวิเคราะห์พบว่า เพศมีอิทธิพลต่อ CT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีอิทธิพลต่อ AQ และประสบการณ์ในการทำธุรกิจ (EXP) มีอิทธิพลต่อ AQ และ CT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่การเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา (PE) ไม่มีอิทธิพลต่อ AQ และ CT อย่างมีนัยสำคัญ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4 และภาพที่ 2

ตารางที่ 4 อิทธิพลของภูมิหลัง (Gender, EXP และ PE) ที่มีต่อ CT และ AQ

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม									
	CT					AQ				
	B	SE	β	t	p	B	SE	β	t	p
ค่าคงที่	3.438	.031		109.819	.000	3.662	.031		118.867	.000
Gender	.074	.031	.073*	2.413	.016	.018	.030	.018	.605	.545
EXP	.170	.035	.146**	4.824	.000	.161	.035	.142**	4.649	.000
PE	-.001	.032	-.001	-.019	.985	-.012	.031	-.012	-.383	.702

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ภาพที่ 2 ค่าอิทธิพลของภูมิหลัง (Gender, EXP, PE), CT และ AQ ที่มีต่อ EI และภูมิหลัง (Gender, EXP, PE) ที่มีต่อ CT และ AQ

การอภิปรายผล จะอภิปรายตามสมมติฐานดังนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 เป็นส่วนใหญ่กล่าวคือ ภูมิหลังด้านประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดามีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยหลายเรื่อง (ชุดิมา หวังเบญจรัตน์ และ เจตน์สฤทธิ ลิขพันธ์, 2555; ณัฐวุฒิ วิเศษ, 2554; พรทิพย์ ม่วงมี, 2554; ประจักษ์ ปฏิทัศน์ และคณะ, 2556; ศิริพร ยาวิชัย, 2552; Akanbi, 2013; Fatoki, 2014) อธิบายเรื่องนี้ได้ตามแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) ของ Ajzen (1985) กล่าวคือ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจ อาจทำให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการและอาจทำให้รับรู้ว่าจะสามารถเป็นผู้ประกอบการได้ จึงทำให้มีแนวโน้มที่ตั้งใจจะเป็นผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น ส่วนการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดาเปรียบได้กับบรรทัดฐานทางสังคมที่ทำให้เกิดการคล้อยตาม เพราะเป็นแบบอย่างที่ดีส่งผลต่อ EI ของนักศึกษาได้ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงผลว่าเพศไม่มีอิทธิพลต่อ EI ของนักศึกษา จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 เพียงบางส่วน ซึ่งผลวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับการวิจัยบางเรื่อง เช่น ณัฐวุฒิ วิเศษ (2554) Palmer et al. (2015) Samuel et al. (2013) และ Santos et al. (2014) แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ม่วงมี (2555) ศิริพร ยาวิชัย (2552) Farrington et al. (2012) และ Opoku-Antwi et al. (2012) อธิบายได้ว่าในสังคมไทยปัจจุบันสิทธิของชายและหญิงมีความเสมอภาคกันมากขึ้น ดังนั้น การคิดเรื่องอาชีพของคนรุ่นใหม่โดยเฉพาะนักศึกษาจึงอาจมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันมากกว่าในอดีต หรือในสังคมที่ยังคงยึดมั่นกับวัฒนธรรมที่ชายได้เปรียบกว่าหญิง

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ความสามารถในการสร้างสรรค์ (CT) มีอิทธิพลต่อ EI ของนักศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ Phipps (2012) และ Phipps and Prieto (2015) และพบว่า ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) มีอิทธิพลต่อ EI ของนักศึกษาที่ระดับนัยสำคัญ .01 ด้วยเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ อาคิรา โสภณศิริวงศ์ (2552) Akanbi (2013) และ Turker and Selcuk (2009) การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ แสดงถึงบทบาทของ CT และ AQ ที่มีต่อ EI อย่างชัดเจน เพราะต่างเป็นจิตลักษณะที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการตามที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น

นอกจากนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 บางส่วน เนื่องจากพบว่า ภูมิหลังด้านประสบการณ์ในการทำธุรกิจมีอิทธิพลต่อ CT และ AQ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการวิจัยของ Kaufman (2013) ผลเป็นดังนี้ อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการทำธุรกิจเป็นสภาพที่ทำให้นักศึกษาได้เปิดโลกทัศน์และมีมุมมองในด้านต่างๆ รวมทั้งต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ซึ่งต้องอาศัยความเพียรและความอดทน และการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า เพศมีอิทธิพลต่อ CT อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ด้วย ซึ่งสนับสนุนการวิจัยของ Phipps (2012) และ Stoltzfus et al. (2011) อธิบายได้ว่า ค่านิยมในสังคมไทยส่วนมากยังยกย่องเพศชายให้เป็นผู้นำ ทำให้มีโอกาสกล้าคิดกล้าทำและแสดงออกได้มากกว่าหญิงก็ได้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ไม่พบว่าเพศมีอิทธิพลต่อ AQ ซึ่งตรงกับการศึกษาของ ลดารัตน์ ศรีรักษ์ (2556) อาจเป็นเพราะบทบาททางเพศหลายด้านที่เท่าเทียมกันมากขึ้นในสภาพปัจจุบัน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดาที่ไม่มีอิทธิพลต่อ CT และ AQ ของนักศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับการศึกษาที่ผ่านมา (ลดารัตน์ ศรีรักษ์, 2556; Xinzhuo et al., 2015) อาจเป็นเพราะในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน รูปแบบการดำเนินชีวิตมีความคล้ายคลึงกันเกือบทุกอาชีพ เพราะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ปัจจัยด้านนี้จึงไม่แสดงผลต่อจิตลักษณะทั้ง CT และ AQ อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อค้นพบข้างต้นนำไปสู่การอภิปรายประเด็นแรก กล่าวคือ การที่จะนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มี EI ควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาด้าน CT และ AQ ไปด้วยพร้อมกัน จึงจะเกิดประสิทธิผลมากที่สุด เพราะเมื่อนักศึกษามีคุณสมบัติทั้งสองด้านดังกล่าวแล้ว ก็จะมี EI ในระดับสูงตามไปด้วย ซึ่งตามหลักการทางด้านจิตวิทยาเชื่อว่าจิตลักษณะด้าน CT และ AQ นั้น เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาและฝึกฝนได้ อาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการสาระในการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยยึดหลักธรรมชาติตามวัยของนักศึกษา และสร้างโอกาสโดยเฉพาะประสบการณ์ในการทำธุรกิจ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา CT และ AQ ควบคู่ไปด้วย เพื่อส่งผลให้นักศึกษามี EI เพิ่มขึ้น ประเด็นที่สองอภิปรายได้ว่า การที่อาจารย์และนักการศึกษาจะพัฒนา EI ของนักศึกษา ในเชิงปฏิบัติการของการพัฒนาไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเพศของนักศึกษา เพราะผลการวิจัยพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อ EI ควรมุ่งพัฒนาด้านประสบการณ์ในการทำธุรกิจของนักศึกษาจะได้ผลที่ชัดเจนกว่า ข้อเสนอจากผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนา EI ของนักศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป อันจะเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเผชิญกับโลกธุรกิจก่อนที่จะไปเผชิญความเป็นจริงในอนาคตได้อย่างรู้เท่าทัน นอกจากนี้ ยังเป็นการเตรียมนักศึกษาสำหรับการก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพต่อไป

อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในการวิจัยเช่นเดียวกับงานวิจัยอื่น กล่าวคือ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพสถาบันเดียวเท่านั้นซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างที่เป็นตัวแทนจากมหาวิทยาลัยของรัฐด้วย เพื่อการสรุปอ้างอิงที่ครอบคลุมมากขึ้น

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้สนับสนุนสมมติฐานถึงอิทธิพลของภูมิหลังด้านประสบการณ์การทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดา ความสามารถในการสร้างสรรค์ และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ที่มีต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งมีการตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติและในทางปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 คณะจารย์ และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สามารถใช้ผลจากการวิจัยครั้งนี้

กำหนดเป็นแนวนโยบายเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์และความสามารถในการเผชิญและผ่านอุปสรรคในฐานะตัวแปรอิสระ เพื่อให้เกิดผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

1.2 กลไกในการสร้างเสริมจิตลักษณะทั้ง CT และ AQ ดังกล่าว อาจใช้การจัดโปรแกรมเพื่อฝึกฝนหรือการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมก็ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาต่อยอดขยายผลในเชิงลึก เพื่อหาคำตอบให้ชัดเจนว่า CT มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อ AQ ได้หรือไม่ และศึกษาว่าภูมิหลังด้านประสบการณ์ในการทำธุรกิจ และการเป็นเจ้าของธุรกิจของบิดามารดาสามารถมีอิทธิพลทางอ้อมต่อ EI เมื่อผ่านตัวแปร CT และ AQ หรือตัวแปรอื่นเป็นอย่างไร

2.2 ควรศึกษาตัวอย่างนักศึกษาที่มาจากทั้งสถาบันของรัฐและเอกชน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างกลุ่มนักศึกษาในสถาบันรัฐและเอกชน ผลการวิจัยจะได้ลึกซึ้งและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้ชัดเจนมากขึ้น

บรรณานุกรม

- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2552). *ศักยภาพและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ* 2551. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ชนมณัฐชา กังวานศุภพันธ์. (2557). *ทุนมนุษย์-ปัจจัยแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการระหว่างประเทศในยุคนวัตกรรม* การค้าเสรีอาเซียน. *วารสารบริหารธุรกิจคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 37(142), 1-15.
- ชุดิมา หวังเบญหมัด และ เจตน์สุธัญญ์ สังข์พันธ์. (2555). *สมรรถนะทางด้านบริหารธุรกิจและความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตในจังหวัดสงขลา*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณัฐวุฒิ วิเศษ. (2554). *คุณลักษณะและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาสาขาการเป็นผู้ประกอบการ ในเขตกรุงเทพมหานคร*. นนทบุรี: วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ปฎิภาณ เลี้ยวจันทร์บริบูรณ์. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปีสุดท้ายระดับปริญญาตรี คณะการจัดการและการท่องเที่ยว ภาคปกติ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน (ปริญญาโทพนธมหาบัณฑิต)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประจักษ์ ปฏิทัศน์, นิพา ศรีวระมย์, และ วรกมล วิเศษศรี. (2556). *สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการกับการเตรียมความพร้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พรทิพย์ ม่วงมี. (2555). *ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปีที่ 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 4(1), 74-82.
- ลดารัตน์ ศรีรักษ์. (2556). *ความสามารถในการเผชิญปัญหาและผ่านอุปสรรคกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจแบบผสมผสานของนักศึกษาคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ*. *วารสาร มจร. วิชาการ*, 17(33), 17-34.
- ศิริพร ยาวิชัย. (2552). *ความต้องการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ปริญญาโทพนธมหาบัณฑิต)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- อาคิรา โสภณวชิรวงศ์. (2552). *อำนาจพยากรณ์ของความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และแรงจูงใจภายในที่มีต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่* (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.
- Akanbi, S. T. (2013). Familial Factors, Personality Traits and Self-Efficacy as Determinants of Entrepreneurial Intentions among Vocational Based College Education Students in OYO State, Nigeria. *An online Journal of the African Educational Research Network* 13(2), 66-76.
- Arntén, A. C. A., Jansson, B., & Archer, T. (2008). Influence of affective personality type and gender upon coping behavior, mood, and stress. *Individual Differences Research*, 6(3), 139-168.
- Cheung, P. C., & Lau, S. (2013). A table of two generations: Creativity growth and gender differences over period of education and curriculum reforms. *Creativity Research Journal*, 25(4), 463-471.
- Cohen. J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Erdfelder, E., Faul, F., & Buchner, A. (1996). GPOWER: A general power analysis program. Retrieved June 5, 2015, from <http://www.psych.uni-duesseldorf.de/aap/projects/gpower>
- Fatoki, O. (2014). The Entrepreneurial intentions of undergraduate students in South Africa: The influences of entrepreneurship education and previous work experience. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(7), 294-299.
- Farrington, S. M., Venter, D. J. L., & Louw, M. J. (2012). Entrepreneurial intentions: Demographic perspectives of South African business students. *South African Journal of Business Management*, 43(3), 41-49.
- Guilford, J. P. (1967). *The nature of human Intelligence*. New York: McGraw-Hill.
- Kaufman, S. B. (2013). Opening up Openness to experience: A four factor model and relations to creative achievement in the arts and sciences. *Journal of Creative Behavior*, 47(4), 233-255.
- Lee, L., Wong, P. K., Foo, M., & Leung, A. (2011). Entrepreneurial intentions: The influence of organizational and individual factors. *Journal of Business Venturing* 26, 124-136.
- Liñán, F., & Chen, Y. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 593-617.
- Opoku-Antwi, G. L., Amofah, K., Nyamaah-Koffuor, K., & Yakubu, A. (2012). Entrepreneurial Intention Among Senior High School Students in the Sunyani Municipality. *International Review of Management and Marketing*, 2(4), 210-219.
- Palmer, J., Griswold, M., Eidson, V., & Wiewel, P. (2015). Entrepreneurial intentions of male and female university students. *International Journal of Business and Public Administration*, 12(1), 152-166.
- Phipps, S. T. A. (2012). Contributors to enterprising gender: Examining the influence of creativity on entrepreneurial intentions and the moderating role of political skill controlling for gender, *Academy of Entrepreneurship Journal*, 18(1), 77-90.

- Phipps, S. T. A., & Prieto, L. C. (2015). Woman versus men in entrepreneurship: A comparison of the sexes on creativity, political skill, and entrepreneurial intentions. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 21(1), 32-43.
- Phipps, S. T. A., Prieto, L. C., & Kungu, K. K. (2015). Exploring the influence of creativity and political skill on entrepreneurial intentions among men and women: A comparison between Kenya and the United States. *International Journal of Entrepreneurship*, 19, 179-194.
- Samuel, Y. A., Ernest, K. Awuah, J.B. (2013). An assessment of entrepreneurship intention among Sunyani Polytechnic marketing students. *International Review of Management and marketing* 3(1), 37-49.
- Santos, F. J., Roomi, M. A., & Liñán. F. (2014). *About Gender Differences and the Social Environment in the development of Entrepreneurial Intentions*. Retrieved May 15, 2015, from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jsbm.12129>
- Siu, W., & Lo, E. S. (2013). Cultural contingency in the cognitive model of entrepreneurial intention. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 37(2), 147-173.
- Stoltz, P. G. (2001). *Your adversity quotient. Innovative Reader*. Retrieved May 12, 2015, from http://www.wintonbrill.com/bri001/html/article_index/articles/501-550/article517body.html
- Stoltzfus, G., Nibbelink, B. L., Vredenburg, D. & Thyrum, E. (2011). Gender, gender role, and creativity. *Social Behavior and Personality*, 39(3), 425-432.
- Turker, D., & Selcuk, S. S. (2009). Which factors affect entrepreneurial intention of university students?. *Journal of European Industrial Training*, 33(2), 142-159.
- Xinzhao, Z., Junhua,, S. & Zhihui, D. (2015). The impact of family background on college students' chances of serving as student union cadres. *Chinese Education & Society*. 48(2), 128-142.
- Zhang, P., Wang, D. D., & Owen, C. L. (2015). A study of entrepreneurial intention of university students. *Entrepreneurship Research Journal*, 5(1), 61-82.